

НАГОРНА Л. В.

аспірант кафедри фінансів

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Формування людського капіталу залежить перш за все від демографічних показників, для яких в Україні в останні роки є характерним:

- чисельність наявного та постійного населення зменшується;
- від'ємний природній приріст населення;
- позитивний міграційний приріст;
- в структурі наявного населення переважає міське населення;
- спостерігається переважання жінок в структурі постійного населення.

Таким чином, в останні роки формування людського капіталу в Україні значно ускладнюється за рахунок зменшення кількості населення яке є його безпосереднім носієм.

Основними активами людського капіталу є здоров'я, освіта, знання, вміння, кваліфікація. Тож вважаємо за потрібне дослідити сучасний стан розвитку основних активів, що складають людський капітал.

Для сфері охорони здоров'я в Україні в останні роки характерно:

- тривалість життя майже не змінилася починаючи з 1990 року і є значно нижчою за показники тривалості життя провідних країн світу;
- знизилась дитяча смертність;

- смертності дорослих у віці від 15 до 60 років на 1000 населення має тенденцію до зростання та значно перевищує середні показники по країнам світу як для чоловіків, так і для жінок;

- основними причинами смерті є хвороби системи кровообігу, новоутворення, зовнішні причини смерті, хвороби органів травлення, хвороби органів дихання, деякі інфекційні та паразитарні хвороби;

- спостерігаються випадки захворювань, що реєструються вперше;

- відбувається поступове скорочення кількості лікарняних закладів та відповідне скорочення кількості лікарняних ліжок;

- кількість лікарняних амбулаторно-поліклінічних закладів набула тенденцію до зростання;

- кількість апаратів променевої терапії (на мільйон населення) та кількість мамографів (на мільйон жінок у віці від 50 до 69 років) перевищує середнє значення по країнах, однак є значно меншою ніж в розвинутих країнах світу;

- знизилась кількість лікарів усіх спеціальностей (без зубних лікарів) та середнього медичного персоналу;

- щільність сестринського і акушерського персоналу на 10000 населення 2006-2013 є значно нижчою за показники більшості розвинутих країн світу.

- кількість фармацевтичного персоналу та психіатрів, на 10000 населення є нижчою за середні показники по країнам світу.

В сфері освіти в останні роки в Україні відбулись наступні зміни:

- збільшилась загальна кількість закладів дошкільної освіти та місць у них, зріс відсоток охоплення дітей відповідного віку закладами;

- кількість загальноосвітніх навчальних закладів та кількості вчителів значно скоротилася. Спостерігається скорочення чисельності учнів і, як наслідок, випускників у загальноосвітніх навчальних закладах, зокрема, за рахунок суттєвого скорочення кількості учнів у вечірніх

(змінних) загальноосвітніх навчальних закладах та тих, хто навчався заочно;

- кількість професійно-технічних навчальних закладів та загальна кількість учнів, що були прийняті, навчаються та біли випущені скоротилася;

- кількість вищих навчальних закладів і кількість студентів, що були прийняті, навчаються та біли випущені знизилась.

Ще однією важливою складовою формування людського капіталу є духовний і фізичний розвиток населення. Основними складовими такого розвитку є фізична культура і спорту, а також культура та мистецтво.

Забезпечення належного розвитку людського капіталу неможливе без належного розвитку фізичної культури і спорту адже ця сфера тісно пов'язана як з забезпеченням здорової нації шляхом зацікавлення населення вести активного та здоровий спосіб життя та є частиною освітньої системи, адже сприяє навчанню та становленню нових спортсменів.

Суб'єктами сфери фізичної культури та спорту виступають різноманітні спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, центри олімпійської підготовки, центри студентського спорту вищих навчальних закладів, фізкультурно-оздоровчі заклади, центри фізичного здоров'я населення, центри фізичної культури і спорту інвалідів, колективи фізичної культури, фізкультурно-спортивні товариства, спортивні федерації, а також громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості учнів та студентів [1].

Для культурної сфери України в останні роки характерно:

- поступове зростання кількості концертних організацій та музеїв та їх відвідувань, а також кількість відвідувань театрів;

- кількість різноманітні виставкових заходів, а також кількість учасників і відвідувачів поступово зменшується;
- кількість масових та універсальних бібліотек знизилась;
- скоротився бібліотечний фонд;
- зросла кількість видань та обсяг тиражу книжок, брошур, журналів та інших періодичних видань;
- кількість газетних видань та їх тираж зменшився;
- зріс середньодобовій обсяг телемовлення;
- обсяг радіомовлення скоротився;
- зменшилась кількість дитячих музичних шкіл;
- зросла кількість шкіл мистецтва.

Таким чином, можна зробити висновок, що в останні роки в Україні спостерігаються певні зміни в сфері розвитку людського капіталу, відбулося усвідомлення його ролі в економічному становленні країни. Однак цих змін недостатньо і для формування належного рівня людського капіталу необхідні значні вкладення за тими напрямками, що формують основні активи людського капіталу, а також реформування існуючих систем фінансування відповідних галузей.

Література

1. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24.12.1993 р. № 3808-XII (із змінами та доповн.) // Відом. Верхов. Ради України . – 1994. – №14. – Ст. 80.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. World Health Statistics 2014. - WHO Library Cataloguing-in-Publication Data